

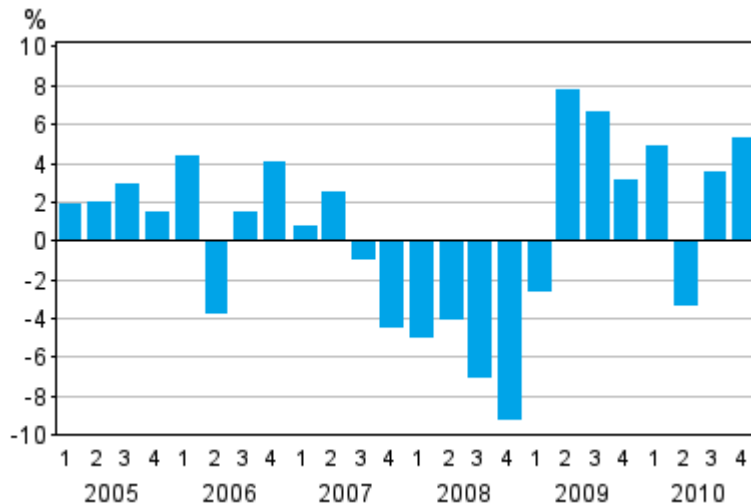
Rahoitustilinpito

2010, 4. vuosineljännes

Kotitalouksien nettorahoitusvarat 105 miljardia vuoden 2010 lopussa

Kotitalouksien nettorahoitusvarat kohosivat vuoden 2010 lopussa 105,2 miljardiin euroon. Nettorahoitusvaroilla tarkoitetaan rahoitusvarojen ja velkojen erotusta. Kotitalouksien nettorahoitusvarat olivat viimeisen neljänneksen lopussa 5,2 prosenttia suuremmat kuin kolmannen neljänneksen lopussa ja 10,5 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien nettorahoitusvarojen muutos edellisestä neljänneksestä

Kotitalouksien rahoitusvarojen arvo oli vuoden 2010 lopussa 218,2 miljardia euroa. Rahoitusvarat olivat 2,9 prosenttia suuremmat kuin edellisen neljänneksen lopussa ja 8,1 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Kotitalouksien rahoitusvarojen kasvu johtui sekä niiden tekemistä nettomääräisistä sijoituksista että hallussapitovoitoista. Kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset olivat neljännellä neljänneksellä 2,7 miljardia euroa ja hallussapitovoitot 3,5 miljardia euroa.

Kotitaloudet suosivat sijoituksissaan viimeisellä neljänneksellä talletuksia, joihin ne sijoittivat nettomääräisesti 1,7 miljardia euroa. Noin puolet tästä summasta kohdistui käteistalletuksiin ja toinen

puoli muihin talletuksiin. Kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset noteerattuihin osakkeisiin ovat pitkään olleet positiiviset, mutta viimeisellä neljänneksellä kotitaloudet vetivät pois rahojaan noteeratuista osakkeista 0,3 miljardin euron arvosta.

Varojen lisäksi myös kotitalouksien velat kasvoivat vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä. Kotitalouksien lainavelat olivat vuoden lopussa 104,3 miljardia, mikä on 1,3 prosenttia enemmän kuin syyskuun lopussa ja 6,1 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kotitalouksien lainavelat eivät sisällä osuutta asuntoyhtiölainoista, mikä vuositilastossa luetaan kotitalouksien lainoihin.

Yritykset vähensivät velkarahoitustaan viimeisellä neljänneksellä. Velkarahoituksella tarkoitetaan lainavelkoja ja velkapaperimuotoista rahoitusta yhteensä. Viimeisellä neljänneksellä yrityksen lainojen takaisinmaksut ylittivät lainojen nostot 4,5 miljardilla eurolla. Myös yritysten velkapaperimuotoiset velat vähenivät. Vuoden lopussa yrityksillä oli lainaa kaikkiaan 161,6 miljardia euroa ja velkapaperimuotoista velkaa 27,8 miljardia euroa. Yritykset hankkivat viimeisellä neljänneksellä kuitenkin lisää oman pääoman ehtoista rahoitusta nettomääräisesti 1,6 miljardilla eurolla.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa.....	4
--	---

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin.....	5
---	---

Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarat.....	5
---	---

Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	6
--------------------------------------	---

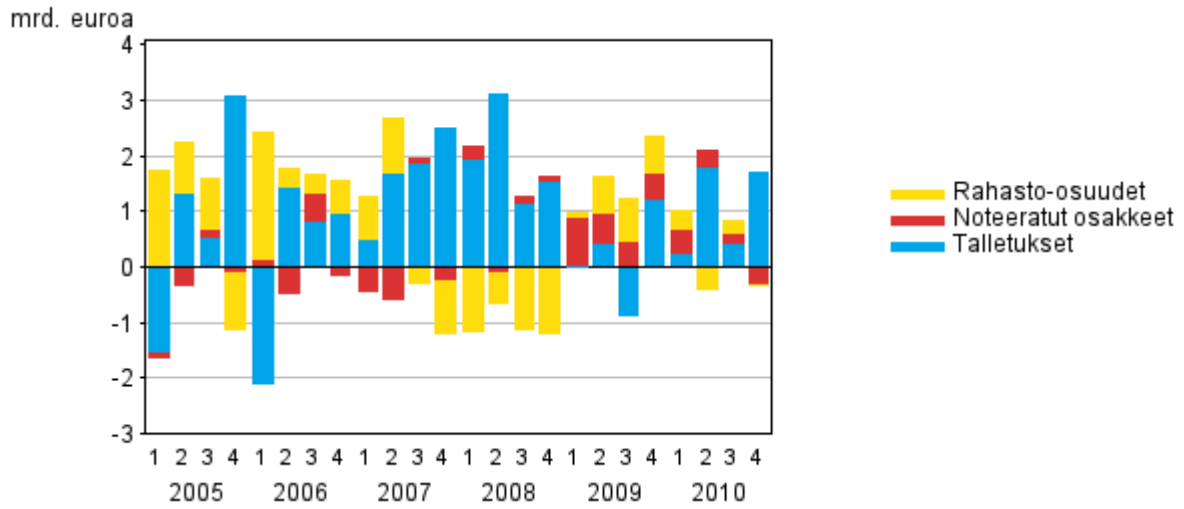
Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa

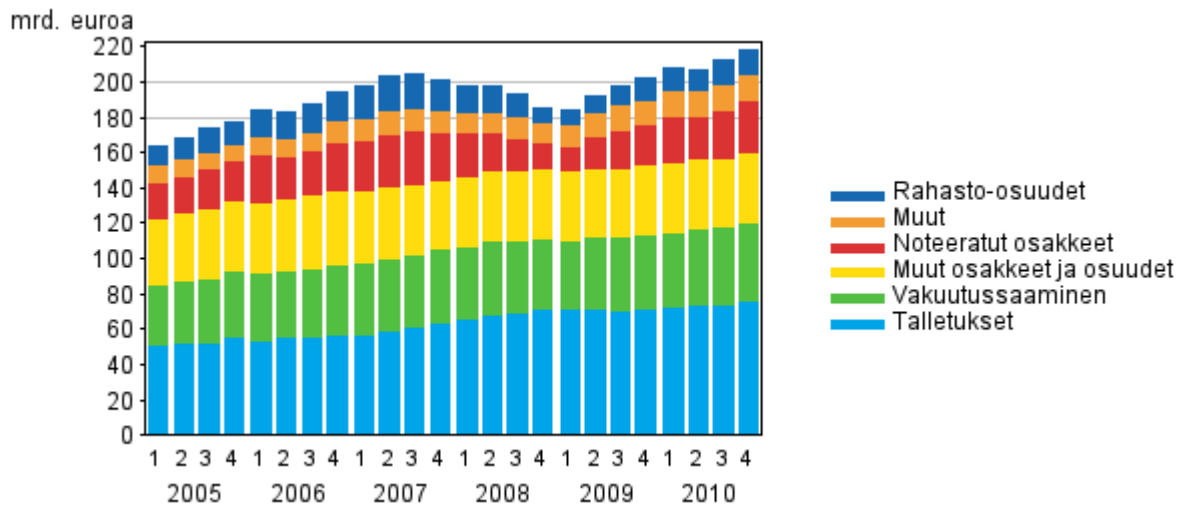
Rahoitusvaade	Vuosi/Neljännes							
	2009/I	2009/II	2009/III	2009/IV	2010/I	2010/II	2010/III	2010/IV
Vaateet yhteensä	460 957	479 784	475 089	471 782	499 495	486 853	501 718	509 975
Rahamarkkinainstrumentit	4 452	4 971	5 226	4 561	4 493	4 743	4 881	4 213
Joukkovelkakirjalainat	16 891	18 301	18 643	18 648	22 689	23 266	23 881	23 624
Johdannaiset	5 710	4 757	4 759	4 383	4 873	5 429	4 054	3 784
Lainat	174 252	174 957	160 286	156 941	160 065	165 694	166 058	161 594
Noteeratut osakkeet	83 745	105 556	116 650	118 521	134 925	114 301	129 774	142 270
Noteeraamattomat osakkeet ja muut osuudet	122 834	119 004	119 288	120 441	122 240	121 175	121 982	122 599
Muut saamiset ja velat	53 073	52 238	50 237	48 287	50 210	52 245	51 088	51 891
Nettorahoitusvarat	-163 037	-187 817	-191 684	-187 987	-211 623	-194 978	-205 874	-214 102

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin

Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarat

Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden kaikkien sektoreiden rahoitustaseita sekä virtoja, joihin kuuluvat rahoitustaloustoimet ja muut muutokset. Rahoitustaseet ovat tilastointijakson lopun rahoitussaamisten ja velkojen kantoja. Rahoitustaloustoimet puolestaan ovat tilastointijakson aikana tehtyjä taloustoimia, jotka vaikuttavat rahoitustaseisiin. Rahoitustilinpito on keskeinen tilasto rahapolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden seurannan kannalta. Tilastokeskuksessa laaditaan rahoitustilinpidon lisäksi erillistä julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa.

Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 1995) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT 1995, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 1995. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2000) ja rahoitusinstrumentteja luokiteltaessa rahoitusvaadeluokitusta (Rahoitusvaadeluokitus 1996). Käytetyt sektori- ja vaadeluokitukset on kuvattu tämän sivuston kohdassa Luokitukset.

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotanto perustuu Euroopan keskuspankin suuntaviivoihin (ECB/2002/7 ja ECB/2005/13). Vuositietojen tuotanto perustuu Euroopan unionin neuvoston asetukseen Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä yhteisössä (EC No 2223/96) sekä tähän asetukseen liittyvään tietojen lähettämisohjelmaan (EC No 1392/2007).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja, myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Suurin osa tietolähteistä on saatavissa neljännesvuosittain, mutta joitakin lähteitä on käytettävissä vain vuositasoisina. Lähdetiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahalaitosaineisto

Suomen Pankin rahalaitosaineistosta saadaan rahalaitosten tase- ja virtatiedot neljänneksittäin.

Sijoitusrahastoaineisto

Suomen Pankin sijoitusrahastoaineistosta saadaan sijoitusrahastojen arvopaperisalkun rakenne ja sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien omistajasektorijakauma neljänneksen lopussa. Lisäksi saadaan tiedot sijoitusrahastojen arvopaperisalkkuun liittyvistä virroista neljänneksen aikana.

Maksutase

Suomen Pankki laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaatsektorin tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Maksutasetilaston kirjaukset ovat pääosin yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Arvopaperikeskuksen arvo-osuusrekisteri

Noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Arvopaperikeskuksen (APK) arvo-osuusrekisterin tietoja. Rekisteristä saadaan neljännesvuosittain kunkin arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakesarjan sektorikohtaiset omistukset kappaleittain sekä osakkeiden kurssit neljänneksen lopussa.

Vakuutusyhtiöiden sijoitusseuranta

Finanssialan Keskusliitto kerää tietoja vakuutuslaitosten sijoituksista neljännesvuosittain. Tilasto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävin tietolähde vakuutuslaitosten sijoitusten ja etenkin niiden muutosten tilastoinnissa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Neljännesvuositaseista aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin kuukausittain julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta vaateittain ja valtion johdannaisista.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama Kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto, joka sisältää vuositietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja ja rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidon laadinnassa.

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseen päätietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaissuureet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa. Yritysten rakennetilaston tiedot ovat vuositasoisia eivätkä siten ole käytettävissä rahoitustilinpidon uusimpien neljännesten laskentaan.

Edellä mainittujen tärkeimpien tietolähteiden lisäksi täydentävinä tietoina ja vertailussa käytetään Tilastokeskuksen luottokantatilastoa, Tilastokeskuksen virati-aineistoa, Suomen Pankin arvopaperiaineistoa ja Työeläkevakuuttajien (TELA) sijoitusseurantakyselyä.

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamissa/veloissa. Poikkeavat tiedot arvioidaan ja sovitetaan yhteen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummaa). Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Esimerkiksi suuri osa kotitaloussektorin tiedoista perustuu vastinsektoritietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia.

Oman haasteensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa arvioidaan vaihtoehtoisten tietolähteiden luotettavuutta. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta.

Yksi keino arvioida rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus

Rahoitustilinpidoon neljännesvuositiedot julkaistaan noin neljän kuukauden viiveellä. Rahoitustilinpidoon vuositiedot julkaistaan noin 6,5 kuukauden viiveellä heinäkuussa. Vuositietojen laadinnassa on käytettävissä kattavammat lähteet kuin neljännesvuositietojen kohdalla. Siksi vuosirahoitustilinpidoon valmistumisen jälkeen neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidoon tiedot tarkistetaan seuraavassa julkistuksessa vastaamaan vuosirahoitustilinpitoa. Menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjakorjauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi. Tilastokeskuksen seuraavien julkistusten tarkat julkistamispäivät löytyvät tämän sivuston kohdasta Tulevat julkistukset.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan viisi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla verkkosivuilla vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen. EKT95 mukaiset vuosisarjat ovat saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuosilta 1970-1994 on saatavissa vuositasoisia tasesarjoja, jotka eivät ole EKT 1995 mukaisia.

Euroopan Keskuspankki julkaisee neljänneksittäin kansallisiin rahoitustilinpitoihin pohjautuvan euroalueen rahoitustilinpidoon sekä kansallisia rahoitustilinpidoon tietoja omilla verkkosivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidoon aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen.

Neljännesvuosisarjojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidoon neljännesvuositietojen tuotannosta vastasi aiemmin Suomen Pankki. Työnjaon muutoksesta johtuen Tilastokeskuksen verkkosivuillaan julkistamat tilaston neljännesvuosittaiset aikasarjat prustuvat tilastovuoden 2009 viimeiseen neljännekseen asti pääosin Suomen Pankin laskelmiin. Tilastokeskus on tehnyt lainojen ja talletusten luokittelun joiltain osin eri tavoin kuin Suomen Pankki, mistä johtuen näiden vaateiden tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia ennen tilastovuotta 2010 ja siitä eteenpäin. Tietolähteiden muutokset ovat myös voineet vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla kantojen osalta vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen ja rahoitustaloustoimien osalta vuoden 1998 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen.

Vuosisarjojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidoon vuodesta 1995 alkavien vuositasoisten EKT95-aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset voivat myös vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 taseaikasarjat poikkeavat EKT95:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutussäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina.
- Johdannaisia ei ole tilastoitu.
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen.
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF7) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin.
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.125).
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11).
- Muut rahoituslaitokset (S.123) sisältävät myös muut luottolaitokset kuin pankit sekä rahoitusta avustavat laitokset.
- Vuosina 1970-1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin.
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin.
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen.

Neljännesvuosisarjojen ja vuosisarjojen keskinäinen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidoon neljännesvuositiedot ja vuositiedot ovat täysin yhtenevät tilastovuodesta 2010 alkaen. Vuositietojen julkaisemisen jälkeen neljännesvuositiedot tarkennetaan vastaamaan vuositietoa. Sen sijaan vuosien 1997-2009 neljännesvuositiedot eivät täysin vastaa vuositietoja. Tämä johtuu siitä, että tilastovuotta 2010 edeltävät neljännesvuositiedot on tuotettu Suomen Pankissa kun taas kaikki vuositiedot on tuotettu Tilastokeskuksessa.

7. Eheys ja yhtenäisyys

Tilastokeskus laatii ja julkaisee julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain kolmen kuukauden viipeellä. Myös Rahoitustilinpitotilasto sisältää julkisyhteisöjen tiedot ja ne ovat täysin yhtenevät noin 30 päivää aiemmin julkaistun julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoon tietojen kanssa vuodesta 2010 alkaen. Ennen vuotta 2010 tiedoissa on pieniä eroja. Tilastojen julkaisutarkkuus ei kuitenkaan kaikilta osin ole sama, vaan julkisyhteisöjen rahoitustilinpito esittää julkisyhteisöjen tiedot tarkemmalla tasolla kuin rahoitustilinpito.

Rahoitustilinpito koostuu monien eri lähdetilastojen tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Tietojen vertaaminen lähdetilastojen tietoihin ei myöskään näistä syistä aina ole mielekäästä.

Lisätietoja

Saara Roine (09) 1734 3325

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/rtp/index.html>

Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute